

API OVERSET POTENTIALE I KORREKT SENGEINVENTAR

**Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne**

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Hvis vi skal have køerne ned at ligge 10-12 timer i døgnet, skal mange sengebåse justeres.

Siden 1991 er den danske Holsteinko blevet 9 cm større. Og da en meget stor del af deres sengebåse blev lavet op gennem 1990'erne, vil der for mange bedrifter være et stort potentiale i at optimere sengebåsene, så de kommer til at passe til de køer, der i dag benytter dem.

Og at optimere vil ofte betyde at gøre sengebåsene længere ved at skabe mere plads i forenden af båsen, lyder det fra konsulent Anne M. Holm, SEGES.

“Vi ser for mange køer, der står i båsene og er længe om at lægge sig. Og når de lægger sig, så ligger de på skrå og skider i båsen. For meget ståtid betyder en stigning i halvhed, og halvhed har, som vi alle ved, betydelige konsekvenser for produktionen,” siger hun.

SAND ER IKKE NOK

Ifølge Anne M. Holm er man altså ikke sikker på at få optimal velfærd og køer, der ligger på snorlige rækker i timevis, ved at skifte madrasser ud med sand.

”Det er super godt, at køerne mange steder har fået et blødt underlag at ligge i. Men det er en investering at skifte til fx sand og ofte med et større arbejdsforbrug i dagligdagen. Og jeg ser desværre en del steder, hvor man har ændret meget, men ikke får fuld effekt, fordi sengeinventaret stadig hæmmer køerne i at bruge båsene korrekt,” fortæller hun.

Helt konkret handler det om at give køerne mere plads foran sengelejet - både vandret og lodret. Vandret skal koen bruge 0,9 til 1,2 meter foran sengelejet til at lave vippebevægelsen, når hun lægger og rejser sig. Derfor er anbefalingen på 3 meter i enkeltrækker og 2,85 meter i dobbeltrækker for stor race. Men ligeså vigtigt er det, at der ikke er inventar, beton, en bunke strøelse eller lignende lige foran koen fra lejets overflade og 1 meter op. For koen rører næsten underlaget og stikker hovedet over 1 meter frem og 1 meter op, når hun lægger og rejser sig. Og lige netop derfor må der ikke sidde et frontrør i det rum, som der desværre gør i mange senge.

FLYT INVENTARET

Bygningskonsulent Robert Pedersen, BK-Nord, laver jævnligt videooptagelser i stalde, og her ser han ofte køer, der ikke lægger sig på grund af for små senge og forkeret indstillet inventar.

”Jeg ser, at køerne er længe om at lægge sig. De står længe i båsen og prøver måske flere båse, før de tager sig sammen til at lægge sig,” lyder Robert Pedersens erfaringer, og han er ikke sen til at pege på årsagen.

”Vi har alt for mange sengebåse, der er for korte. Folk er ikke opmærksomme på den effekt, de kan få ved at fjerne frontrøret. For det første fornemmer jeg en vis uvillighed over for at pille ved inventaret. Man orker ikke at skulle justere på det. Og for det andet tænker man traditionelt meget mere i sengebøjernes udformning, hvis man skal have køerne til at ligge ordentligt, og tænker ikke i plads foran koen,” uddyber han.

Både Anne M. Holm og Robert Pedersen er godt klar over, at det langt fra er i alle stalde, man kan fjerne frontrør og lave lange båse. Men de holder fast i, at der mange steder kan gøres meget – og at det kan betale sig.

”Er der en mur i vejen, så kan den måske fjernes eller erstattes af en tynd plade. Det vil give mere plads foran i båsen, og her kan 10 cm betyde meget for en ko,” lyder det fra Robert Pedersen.

FOTO-EKSEMPLER

På LandbrugsInfo er der netop lagt gode foto-eksempler på køers brug af sengebåse. Her kan du se, hvad det er, du skal holde øje med.

Find den [her](#).

USA ER LANGT FORAN

I USA har mælkeproducenterne de seneste 10 år renoveret sengebåse med stor succes. Og derovre går de all in og laver alt om på én gang.

Typisk skifter de til en sengebøjle, der er monteret på stolper, så frontrøret kommer væk, og samtidig har bøjlen en bedre udformning, der hjælper koen til en bedre hvileplacering. I enkelt-rækker, som mangler længde, forlænger de sengene ved at fjerne vægge og flytte gardiner ud.

Hvis man har mulighed for det, er min anbefaling at lave 'USA løsningen' og lave det hele om på én gang. Det er dyrere, men personligt tror jeg også, at det er det, der giver mest for pengene. Det vigtigste er dog, at man forholder sig kritisk til sengeinventaret og ikke kun tænker i underlag.